

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2992/2557

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 259, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 289, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 มาตรา 119, พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4, พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1

ย่อ / หลักกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่ารวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น แม้นายกองการบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติให้นายกองการบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจาก

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกันอีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจาย อำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9)

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้ง ในวันที่ 30 มีนาคม 2557 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งใดยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ระหว่างวันที่ 4 มีนาคม 2557 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2557 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านมีหนังสือแจ้งการไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา อ้างว่าผู้ร้องขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) เนื่องจากผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ถือว่าผู้ร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี จึงขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้ง ความจริงผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และได้ลาออกโดยได้รับหนังสืออนุญาตจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์แล้ว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2557 ผู้ร้องมิได้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว คำสั่งของผู้คัดค้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้คำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัคร ผู้ร้องและประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า เหตุที่ผู้คัดค้านไม่ประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมายังไม่เกินห้าปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม มิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ยกคำร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งวินิจฉัยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ.2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยอ้างว่าผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และผู้

ร้องลาออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ยังไม่เกินห้าปี จึงมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ และผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 บัญญัติว่า "บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา... (9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี" และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 119 บัญญัติว่า "ผู้ซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ" การที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นหรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 259 บัญญัติว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง..(6) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ" และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2554 ซึ่งออกตามความใน (7) และ (8) ของบทนิยามคำว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 กำหนดให้ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ปรึกษาและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น ที่ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าก่อนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนจะถือว่าตำแหน่งดังกล่าว เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่าคณะผู้บริหารท้องถิ่น แม้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติห้าม

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่าบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกันอีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ที่ผู้คัดค้านไม่รับสมัครผู้ร้องและไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งไม่เห็นพ้องด้วย คำร้องของผู้ร้องฟังขึ้น จึงมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัครผู้ร้อง และประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมาย. ดูบัญญัติกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำสั่งศาลฎีกาที่ 2992/2557นายเสริมศักดิ์ ทองศรีผู้ร้องขอ.การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ผู้คัดค้าน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ม. 115 (9), ม. 259 (6), ม. 289 วรรค1 พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 ม. 119รัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่าความรวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น แม้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติห้ามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกันอีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจาย อำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

ไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9)ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้ง ในวันที่ 30 มีนาคม 2557 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งใดยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ระหว่างวันที่ 4 มีนาคม 2557 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2557 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านมีหนังสือแจ้งการไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา อ้างว่าผู้ร้องขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) เนื่องจากผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ถือว่าผู้ร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นและพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี จึงขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้ง ความจริงผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และได้ลาออกโดยได้รับหนังสืออนุญาตจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์แล้ว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2557 ผู้ร้องมิได้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว คำสั่งของผู้คัดค้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้มีคำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัคร ผู้ร้องและประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า เหตุที่ผู้คัดค้านไม่ประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม มิให้เป็น ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ยกคำร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งวินิจฉัยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ.2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยอ้างว่าผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และผู้ร้องลาออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ยังไม่เกินห้าปี จึงมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่าผู้ร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ และผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่ เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 บัญญัติว่า "บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา... (9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี" และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 119 บัญญัติว่า "ผู้ซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น

สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ" การที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 259 บัญญัติว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง..(6) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ" และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2554 ซึ่งออกตามความใน (7) และ (8) ของบทนิยามคำว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 กำหนดให้ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ปรึกษาและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น ที่ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าก่อนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนจะถือว่าตำแหน่งดังกล่าว เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่ารวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น แม้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติห้ามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอันเป็นการกระหนาบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจกระหนาบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรอง

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีได้เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่าบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกันอีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ที่ผู้คัดค้านไม่รับสมัครผู้ร้องและไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งไม่เห็นพ้องด้วย คำร้องของผู้ร้องฟังขึ้น จึงมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัครผู้ร้อง และประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมาย.(จรินิติ หะวานนท์-พรเทพ อัมพรกลั่นแก้ว-สุพจน์ อารังเวียงผิง)แหล่งที่มาแผนกแผนกคดีเลือกตั้งหมายเลขคดีดำ ศาลฎีกา(ลต(สว)201/2557)หมายเลขคดีศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเหตุ คำพิพากษา: ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้ง ในวันที่ 30 มีนาคม 2557 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งใดยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ระหว่างวันที่ 4 มีนาคม 2557 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2557 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านมีหนังสือแจ้งการไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา อ้างว่าผู้ร้องขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) เนื่องจากผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ถือว่าผู้ร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี จึงขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้ง ความจริงผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และได้ลาออกโดยได้รับหนังสืออนุญาตจาก

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์แล้ว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2557 ผู้ร้องมิได้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว คำสั่งของผู้คัดค้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้คำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัคร ผู้ร้องและประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า เหตุที่ผู้คัดค้านไม่ประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม มิให้เป็น ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ยกคำร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งวินิจฉัยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ.2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยอ้างว่าผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และผู้ร้องลาออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ยังไม่เกินห้าปี จึงมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ และผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 บัญญัติว่า "บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา... (9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี" และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 119 บัญญัติว่า "ผู้ซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ" การที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นหรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 259 บัญญัติว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง..(6) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ" และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2554 ซึ่งออกตามความใน (7) และ (8) ของบทนิยามคำว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 กำหนดให้ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ปรึกษา

และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น ที่ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าก่อนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนจะถือว่าตำแหน่งดังกล่าว เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่าคณะผู้บริหารท้องถิ่น แม้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติห้าม นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่าบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกันอีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้

บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ที่ผู้คัดค้านไม่รับสมัครผู้ร้องและไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งไม่เห็นพ้องด้วยคำร้องของผู้ร้องฟังขึ้น จึงมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัครผู้ร้อง และประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมาย. ดูบัญญัติกติกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำสั่งศาลฎีกาที่ 2992/2557 นายเสริมศักดิ์ ทองศรีผู้ร้องขอ.การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ผู้คัดค้าน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ม. 115 (9), ม. 259 (6), ม. 289 วรรค1 พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 ม. 119 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่าความรวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น แม้นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติห้ามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็น

ผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็น
ผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา
115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจาก
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูก
จำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา
ได้ให้เกิดความลักลั่นกันอีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่
ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะ
ขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้
เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจาย อำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรอง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อ
ฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะ
ต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มี
การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้ง ในวันที่ 30
มีนาคม 2557 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การ
รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาใน
เขตเลือกตั้งใดยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ระหว่างวันที่ 4
มีนาคม 2557 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2557 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านมีหนังสือแจ้ง
การไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา อ้างว่าผู้ร้องขาดคุณสมบัติตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) เนื่องจากผู้ร้องเคยได้รับการ
แต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ถือว่าผู้ร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น
และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี จึงขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสมัคร
รับเลือกตั้ง ความจริงผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรอง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และได้ลาออกโดยได้รับ
หนังสืออนุญาตจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์แล้ว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2557 ผู้ร้อง
มิได้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว คำสั่งของผู้คัดค้านไม่
ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้คำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัคร ผู้ร้องและประกาศชื่อผู้ร้องเป็น
ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า เหตุ
ที่ผู้คัดค้านไม่ประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรอง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี นับถึงวัน
สมัครรับเลือกตั้ง ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม มิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ยกคำร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งวินิจฉัยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า
ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ.2557 ซึ่งกำหนดให้
มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557 ผู้ร้องสมัครรับ

เลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยอ้างว่าผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 และผู้ร้องลาออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ยังไม่เกินห้าปี จึงมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ และผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 บัญญัติว่า "บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา... (9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี" และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 119 บัญญัติว่า "ผู้ซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ" การที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 259 บัญญัติว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง...(6) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ" และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2554 ซึ่งออกตามความใน (7) และ (8) ของบทนิยามคำว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 กำหนดให้ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ปรึกษาและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น ที่ผู้ร้องยื่นคำร้องว่าก่อนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ จึงถือว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนจะถือว่าตำแหน่งดังกล่าว เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่ารวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น แม้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็น

ผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.
2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติห้าม
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอัน
เป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา
44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รอง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษา
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการของ
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็น
เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรอง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลง
ข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ ตามมาตรา
44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการ
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมี
อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย อันเป็นการ
แสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ประกอบ
กับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความ
ไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจาก
ตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่า
บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการใน
องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะ
สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกันอีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้
บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่ง
และทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะ
เสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงต้องถือว่า
ตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น
ด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มี
ลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ที่ผู้คัดค้านไม่รับสมัครผู้ร้องและไม่ประกาศ
ชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งไม่เห็นพ้องด้วย
คำร้องของผู้ร้องฟังขึ้น จึงมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัครผู้ร้อง และประกาศให้ผู้ร้องเป็น
ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมาย.

องค์คณะ

จิรนิติ หะวานนท์ · พรเทพ อัมพรกลั่นแก้ว · สุพจน์ อ่างรงเวียงผิง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th ·
<https://thaideka.online/deka/2992/2557>